

ความต้องการจำเป็นของความร่วมมือในการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชน Necessity for Assessment of Collaborative Educational Management for Private School

สุดารัตน์ แก้วสมบัติ¹ เสาวณี สิริสุขศิลป์² และ วัลลภา อาริรัตน์³
Sudarat Kaewsombut,¹ Saowanee Sirisooksilp² and Wallapha Ariratana³

Article History

Receive: February 23, 2022

Revised: April 4, 2022

Accepted: April 5, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของความร่วมมือในการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชน ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงปริมาณเพื่อศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยได้แก่ โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในประเทศไทย จำนวน 3,937 โรง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนจำนวน 363 โรงเรียน โรงเรียนละ 4 คน รวมทั้งสิ้น 1,452 คน โดยใช้เทคนิควิธีการสุ่มแบบแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ คือ โดยใช้แบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสอบถามที่ได้มาทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ชุด แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.97 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันในการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การบริหารงานร่วมกัน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ การแบ่งปันทรัพยากร สภาพที่พึงประสงค์ พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การบริหารงานร่วมกันและด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ การแบ่งปันทรัพยากร 2) ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความร่วมมือการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชน พบว่า ค่าความต้องการจำเป็น PNI_{Modified} อยู่ระหว่าง 0.09 – 0.13 โดยด้านที่มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงที่สุดได้แก่ การแบ่งปันทรัพยากร การสร้างเครือข่าย การมีเป้าหมายร่วมกัน การทำงานร่วมกันและรับผิดชอบร่วมกัน และการบริหารงานร่วมกัน ตามลำดับ

คำสำคัญ : สภาพปัจจุบัน ; สภาพที่พึงประสงค์ ; ความต้องการจำเป็น ; ความร่วมมือการจัดการศึกษา ; โรงเรียนเอกชน

¹ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, Doctoral Student in Department of Educational Administration, Faculty of Education, Khon Kaen University

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, Assistant Prof. in Educational Administration, Faculty of Education, Khon Kaen University

³ รองศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, Associate Prof. in Educational Administration, Faculty of Education, Khon Kaen University

ABSTRACT

The purpose of this research was to examine the current and desirable conditions and necessity of collaborative educational management of private schools. This research quantitative methodology was applied to analyze the data. The population was included totally 3,937 general private schools in Thailand. The selective 363 samplings in this study were the schools that provide teaching and learning in basic education under the Office of the Private Education Commission by using multi-stages of random sampling. Research tools were 5-rating scale questionnaires. , 30 sets of pilot study were tested by samples to assess the reliability of research tool, the reliability result of 0.97. 1. The overall current educational management of private schools reached a high level. While considering each component individually, the result showed that mean of shared governance was highest, whereas the lowest mean was shared resources. The overall desirable educational management of private schools reached a high level. While considering each component individually, the result suggested that mean of shared governance was highest, whereas the lowest mean was shared resources. 2) The necessity for development of collaborative educational management for private education was revealed through the PNI_{Modified} at 0.09-0.13. In this figure, the prioritized necessity for development included shared resources, networks building, shared goals, joint work and shared responsibilities, and shared governance, respectively.

Keywords : Current ; Desired ; Necessity Assessment ; Collaboration ; Private Education

บทนำ

การศึกษานับเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศยังเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาบุคคลในทุกๆ ด้าน ดังนั้นการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะส่งผลต่อการพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้าในทุกๆ ด้าน โดยมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ที่ถือได้ว่าเป็นยุทธศาสตร์สำคัญของการปฏิรูปการศึกษาประเทศโดยเน้นการมีส่วนร่วมของสังคมในการจัดการศึกษา และระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา ความร่วมมือในมีส่วนร่วมการจัดการศึกษาจะสามารถเพิ่มประสิทธิภาพเพื่อการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการศึกษาเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตรความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนถือเป็นการลงทุนด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของชาติที่มีคุณค่าและประโยชน์อย่างสูงยิ่งโดยเฉพาะเพื่อสร้างทรัพยากรมนุษย์ของชาติให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ Johnson et al., 2020 ; อ้างอิงมาจาก Gordon, 2009) กล่าวว่า ความร่วมมือที่เน้นในการแก้ปัญหา เพื่อให้เกิดความพึงพอใจที่สุดของทั้งสองฝ่ายความร่วมมือร่วมใจจะประสบความสำเร็จได้ ต้องแสดงให้เห็นถึงความซื่อสัตย์และความไว้วางใจที่มีต่อผู้ร่วมงาน กระตุ้นความรู้สึก เจตคติของผู้ร่วมงานให้เห็นถึงความสำคัญของสิทธิและการร่วมมือกันของผู้ร่วมงาน อีกทั้งยังให้ผู้ร่วมงานได้เรียนรู้ที่จะใช้ข้อมูลอย่างหลากหลายเพื่อนำไปสู่ข้อยุติร่วมกัน

นอกจากความร่วมมือในการจัดการศึกษา การให้ร่วมมือในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีคุณภาพ และได้มาตรฐานทั้งในด้านการจัดการกระบวนการเรียนการสอน การปรับปรุงระบบบริหารจัดการให้โรงเรียนเป็นฐานในการบริหารส่งเสริมให้มีการตั้งกลุ่มย่อยในการสร้างเป็นเครือข่ายและความร่วมมือในการทำงานร่วมกันซึ่งเป็นการสร้างความเข้มแข็งของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการบริหารจัดการการศึกษา นอกจากนี้ผลสัมฤทธิ์ทางตรงต่อการเรียนของนักเรียนที่เกิดจากความร่วมมือในการจัดการศึกษาระหว่างโรงเรียนกับโรงเรียนมีระดับที่แตกต่างกัน (Azorin and Muijs, 2017) ความร่วมมือการทำงานร่วมกันระหว่างโรงเรียนในการจัดการศึกษาเป็นวิธีการที่ทรงพลังที่สุด ที่เรียกว่า Keys to Success นำไปสู่การปรับปรุงประสิทธิภาพของโรงเรียน ในการที่โรงเรียนแบ่งปันทรัพยากรหรือข้อมูลต่างๆ ร่วมกันจะทำให้การทำงานของครูมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (Ainscow and Hargreaves, 2016) การที่โรงเรียนมีทำงานร่วมกันจะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ดียิ่งขึ้น ส่งผลในการจัดการศึกษาที่มีศักยภาพและมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งส่งเสริมการปรับปรุงระบบโรงเรียนทั้งระบบ รวมถึงการเป็นเครือข่ายที่เป็นทางการและมีระบบมากขึ้น (Department of Education, 2010 อ้างถึงใน Helgetun

and Menter, 2020) นอกจากนี้ผลสัมฤทธิ์ทางตรงต่อการเรียนของนักเรียนที่เกิดจากความร่วมมือในการจัดการศึกษาระหว่างโรงเรียนกับโรงเรียนมีระดับที่ต่างกัน โรงเรียนที่ทำงานร่วมกันจะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ดียิ่งขึ้น ดังนั้น การพัฒนารูปแบบความร่วมมือการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนที่จะช่วยพัฒนาโรงเรียนเอกชนให้เกิดประโยชน์ร่วมกันของแต่ละโรงเรียน การประสานความร่วมมือการแบ่งปันทรัพยากร ความเป็นไปได้ในการแลกเปลี่ยนระหว่างโรงเรียน การสร้างกิจกรรมการวางแผนร่วมกัน

ในปัจจุบันสถานศึกษาเอกชนประสบปัญหาในหลายประการ ซึ่งแยกออกเป็น 2 ประเด็นใหญ่ๆ คือ ปัญหาจากปัจจัยภายนอก ได้แก่ นโยบายของรัฐ สภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไป การขยายตัวของโรงเรียนรัฐบาลตลอดจนความนิยมของผู้ปกครอง ส่วนปัญหาจากปัจจัยภายในนั้น ได้แก่ สถานภาพทางการเงินของโรงเรียน จำนวนนักเรียนที่ลดลง บทบาทของผู้บริหารและครูอาจารย์ในการจัดการเรียนการสอน รวมถึงประเด็นเรื่องขวัญและกำลังใจของครู โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพการศึกษาตามความมุ่งแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ดังนั้นการพัฒนารูปแบบความร่วมมือการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนที่จะช่วยพัฒนาโรงเรียนเอกชนให้เกิดประโยชน์ร่วมกัน ประสานความร่วมมือ แบ่งปันทรัพยากร การแลกเปลี่ยนระหว่างโรงเรียน การสร้างกิจกรรมและการวางแผนร่วมกัน ทั้งนี้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาระหว่างโรงเรียนจะช่วยด้านความกดดันจากการแข่งขัน เมื่อโรงเรียนร่วมมือและแบ่งปันกันจะทำให้เกิดการพัฒนาที่มั่งคั่ง อีกทั้งยังจะทำให้ครูพัฒนาขีดความสามารถของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความร่วมมือระหว่างโรงเรียน หมายถึง “แนวทางของความมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสองฝ่ายเป็นอย่างน้อยที่สุดที่สมัครใจในการตัดสินใจร่วมกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายเดียวกัน” ทีมคือกระบวนการของความร่วมมือ และความร่วมมือก็คือกระบวนการที่คนใช้เพื่อสร้างทีม โดยวงจรความร่วมมือประกอบด้วยความร่วมมือใน 3 ด้าน คือ ด้านความเป็นตัวบุคคล ด้านสังคม และด้านวัฒนธรรม (Ricci et al., 2017 ; อ้างอิงมาจาก Friend and Cook, 2007) Azorin and Muijs (2017) ได้ศึกษารูปแบบการทำงานร่วมกันและการสร้างเครือข่ายในระบบการศึกษาของสเปน พบว่า การทำงานเครือข่ายมีบทบาทสำคัญในสังคมปัจจุบัน ด้วยเหตุนี้การเปลี่ยนแปลงจึงปรากฏชัดเจนในวาระทางการเมืองเศรษฐกิจวัฒนธรรมการศึกษาและสังคม ด้านการศึกษายังไม่มียุทธศาสตร์ของรัฐบาลที่จะสนับสนุนการสร้างเครือข่ายระหว่างโรงเรียนอย่างเป็นทางการ การเกิดเครือข่ายระหว่างโรงเรียนจึงมีความแตกต่างกันในแต่ละบริบทและมีความหลากหลาย เนื่องจากทรัพยากรของแต่ละสถาบันการศึกษามีจำกัด ไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง การสร้างความร่วมมือจึงมุ่งเน้นเพื่อผลประโยชน์ด้านการแบ่งปันความรู้ ทรัพยากร และผลประโยชน์ที่เอื้อกันของแต่ละโรงเรียน เพื่อควบคุมทรัพยากรการเงินซึ่งเป็นปัจจัยหลักในการอยู่รอดของสถาบันการศึกษา (Conderman and Hedin, 2017 ; อ้างอิงมาจาก Cook and Friend, 1991) ดังนั้นโรงเรียนที่ทำงานร่วมกันจะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ดียิ่งขึ้น กระทรวงการศึกษาต้องสนับสนุนผู้สนับสนุนทางการศึกษาที่มีศักยภาพและมีประสบการณ์ พร้อมทั้งผลักดันโรงเรียนที่ดีที่สุดในประเทศหลายๆ แห่ง ให้มีบทบาทเป็นผู้นำ ในการส่งเสริมการปรับปรุงระบบโรงเรียนทั้งระบบ รวมถึงการเป็นผู้นำองค์กรและเครือข่ายที่เป็นทางการ และมีระบบมากขึ้น นอกจากความร่วมมือด้านการจัดการศึกษา Goolsby et al., (2019) ได้เสนอว่าความร่วมมือระหว่างโรงเรียน คือ การปกครองแบบร่วม นอกเหนือจากแค่องค์ประกอบภาวะผู้นำแบบร่วมเพียงอย่างเดียว ความร่วมมือในการจัดการศึกษาแบบเป็นทางควรเกิดระหว่างกลุ่มของโรงเรียน มากกว่าแค่ผู้นำโรงเรียนเพียงเท่านั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Armstrong and Ainscow (2018) ได้พบว่า ปัจจัยหลักในการกำหนดความสำเร็จในการส่งเสริมการศึกษาคือความสามารถของเราในการเสริมสร้างทุนทางสังคม ดังนั้นภารกิจของผู้ที่เกี่ยวข้องในบทบาทผู้นำจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะสนับสนุน เมื่อผู้นำในการบริหารมีภาวะผู้นำและมีทัศนคติในการพัฒนาการศึกษาอย่างดีเยี่ยม สถาบันการศึกษาจะมีแนวโน้มไปในทิศทางเพื่อสร้างความร่วมมือกัน มากกว่าจะแข่งขันกัน ยังมีงานวิจัยของ Conderman and Hedin ,2017 ; อ้างอิงมาจาก Cook and Friend, 1991) กล่าวถึงความร่วมมือในการจัดการศึกษาด้านการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน (Common goal) จะนำมาซึ่งการวางแผน เพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกันที่ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน (Interdependence) มากไปกว่านั้นแล้ว เป้าหมายมักเกิดจากการตกลงระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องในการสร้างความร่วมมือมีใช้บุคคลภายนอก

ในด้านการจัดการศึกษา กล่าวคือ โรงเรียนที่ทำงานร่วมกันจะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ดียิ่งขึ้น กระทรวงการศึกษาต้องสนับสนุนผู้สนับสนุนทางการศึกษาที่มีศักยภาพและมีประสบการณ์ พร้อมทั้งผลักดันโรงเรียนที่ดีที่สุดในประเทศหลายๆ แห่ง ให้มีบทบาทเป็นผู้นำ ในการส่งเสริมการปรับปรุงระบบโรงเรียนทั้งระบบ รวมถึงการเป็นผู้นำองค์กรและเครือข่ายที่เป็นทางการ

และมีระบบมากขึ้น (Department for Education (Zaslow et al., 2018 ; อ้างอิงมาจาก DfE, 2010) นอกจากนี้ Ainscow & Hargreaves (2016) พบว่าความร่วมมือระหว่างโรงเรียนในการจัดการศึกษาเป็นวิธีการที่ทรงพลังที่สุด ที่เรียกว่า Keys to Success นำไปสู่การปรับปรุงประสิทธิภาพของโรงเรียน ในการที่โรงเรียนแบ่งปันทรัพยากรหรือข้อมูลต่างๆ ร่วมกันจะทำให้การทำงานของครูมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จากงานวิจัยของ Armstrong and Ainscow (2018) ได้ศึกษาเกี่ยวกับโรงเรียนในอังกฤษ พบว่า การทำงานร่วมกันของกลุ่มผู้นำโรงเรียนทำให้โรงเรียนสามารถสนับสนุนกันภายใต้การแข่งขันกัน นอกจากนี้ยังสามารถเพิ่มขีดความสามารถในการพัฒนาระบบโรงเรียนและการพัฒนาตนเองจากการทำงานร่วมกันได้อีกด้วย ด้านความร่วมมือในการจัดการศึกษาระหว่างโรงเรียนกับโรงเรียน โครงสร้างการดำเนินงานและกิจกรรมของความร่วมมือมีความซับซ้อนและเนื่องจากความแตกต่างของระดับในการร่วมมือของแต่ละโรงเรียนและประเภทการร่วมมือ นอกจากนี้ วัตถุประสงค์ของการร่วมมือที่แตกต่างกันในแต่ละโรงเรียน ตลอดช่วงการดำเนินการจัดการ ส่งผลให้เกิดผลสัมฤทธิ์ความสำเร็จและความยั่งยืนที่แตกต่างกัน ยังมีงานวิจัยของ Liu (2018) ได้อธิบายถึงประโยชน์ของการแบ่งปันทรัพยากรด้านการศึกษาและทรัพยากรมนุษย์ระหว่างโรงเรียนที่ร่วมมือกันช่วยให้นักเรียนมีสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีขึ้นช่วยให้ครูและผู้บริหารโรงเรียนสามารถแบ่งปันทรัพยากรและประสบการณ์และช่วยเสริมสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกันเกี่ยวกับการสอนและการจัดการโรงเรียน การทำงานร่วมกันในโรงเรียนระหว่างโรงเรียนที่มีผลการเรียนสูงและต่ำมีผลกระทบเชิงบวกต่อผลลัพธ์ของนักเรียนแรงจูงใจของครูความเป็นผู้นำของโรงเรียนการจัดการโรงเรียนและการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง นอกจากนี้ยังส่งเสริมการปรับปรุงโรงเรียนและเพิ่มการแบ่งปันทรัพยากร นอกจากนี้การใช้ทรัพยากรของโรงเรียนที่มีคุณภาพอย่างเต็มที่เพื่อเป็นสร้างกลไกการแบ่งปันแหล่งการศึกษาระหว่างโรงเรียนและสร้างคุณภาพโรงเรียนได้ในคราวเดียวกัน

นอกจากความร่วมมือในการจัดการศึกษา ความร่วมมือในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีคุณภาพ และได้มาตรฐานทั้งในด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอน การปรับปรุงระบบบริหารจัดการให้โรงเรียนเป็นฐานในการบริหารส่งเสริมให้มีการตั้งกลุ่มย่อยในการสร้างเป็นเครือข่ายและความร่วมมือในการทำงานร่วมกันซึ่งเป็นการสร้างความเข้มแข็งของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการบริหารจัดการการศึกษา จากงานวิจัยของ Ngampakon et al (2019) พบว่า การบริหารการศึกษา เกี่ยวกับงานวิชาการ จัดดำเนินงานเกี่ยวกับการ เรียนการสอน และประเมินผลด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ การบริหารงานบุคคลเป็นส่วนสำคัญที่ ช่วยผลักดันให้องค์กรมีประสิทธิภาพด้วยการกำหนดภารกิจหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคลากร โดยมุ่งพัฒนาบุคลากร ให้มีคุณธรรม เพิ่มความรู้ความสามารถ งบประมาณเป็นส่วนส่งเสริมการ บริหารองค์กรให้บริหารบรรลุวัตถุประสงค์ และด้านสภาพแวดล้อมในสถานศึกษามีส่วนสนับสนุนการ บริหารและการปฏิบัติงานในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้การมีส่วนร่วมในการบริหาร การศึกษาเป็นกุญแจสำคัญที่ทำให้การดำเนินงานตามนโยบายและแผนงาน การมีส่วนร่วมจากบุคลากรในองค์กรผู้นำโรงเรียนควรทำให้อุทิศตนทุ่มเททั้งกำลังกายและใจเพื่อประโยชน์ที่จะได้รับในการพัฒนาวิชาชีพ อันจะทำให้ได้ประโยชน์จากการร่วมมือกับโรงเรียนต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น (Newell and Bain, 2018) นอกจากนี้ภาวะผู้นำของผู้บริหารจะทำให้ผู้เข้าร่วมเกิดความไว้วางใจระหว่างกัน และยังได้กล่าวถึงข้อดีของการสร้างความร่วมมือด้านการจัดการศึกษา ได้แก่ การใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพเกิดความก้าวหน้าทางด้านนวัตกรรมด้านการพัฒนาทักษะบุคคล การพัฒนาองค์ความรู้โดยการเชื่อมโยงทรัพยากรระหว่างองค์กรต่างๆ ทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ยังทำให้เกิดความตื่นตัวและผลักดันให้เกิดการปรับปรุงวิธีการทำงานให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น (Armstrong and Ainscow, 2018)

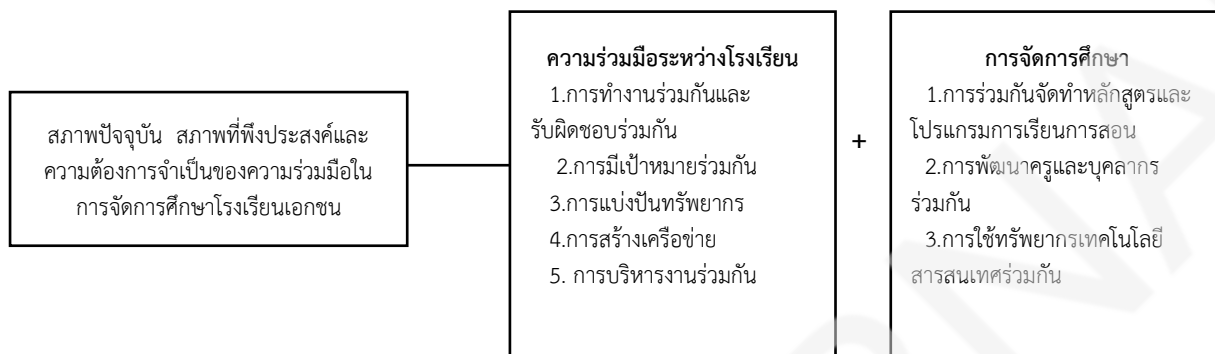
จากการทบทวนวรรณกรรมความร่วมมือการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนที่จะช่วยพัฒนาโรงเรียนเอกชนให้เกิดประโยชน์ร่วมกันของแต่ละโรงเรียน การประสานความร่วมมือการแบ่งปันทรัพยากร ความเป็นไปได้ในการแลกเปลี่ยนระหว่างโรงเรียน การสร้างกิจกรรมการวางแผนร่วมกัน จากการศึกษาพบว่ายังไม่มีการศึกษาวิจัยอย่างแน่ชัดในการสร้างความร่วมมือที่เหมาะสม ตลอดจนการศึกษาปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงานและการแสวงหารูปแบบและวิธีการที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนในสังคมไทย ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความร่วมมือในการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนในฐานะเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ นอกจากนี้เพื่อให้ทราบว่าโรงเรียนเอกชนที่ทำหน้าที่พัฒนาผู้เรียนควรมีการเตรียมการอย่างไร มีการสร้างความตระหนัก การเตรียมองค์กรในด้านต่างๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้บรรลุตามเป้าหมายมากขึ้นเพียงใด อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนให้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของความร่วมมือในการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชน
2. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของความร่วมมือในการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในประเทศไทย จำนวน 3,937 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้รับใบอนุญาต ผู้จัดการ ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือรองผู้อำนวยการหรือผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้อำนวยการ และครู

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยผู้ให้ข้อมูลแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารโรงเรียนประกอบไปด้วย ผู้รับใบอนุญาต ผู้จัดการ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการ หรือผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้อำนวยการ และกลุ่มที่ 2 ครู ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Taro Yamane เป็นตารางที่ใช้หาขนาดของกลุ่มตัวอย่างเพื่อประมาณค่าสัดส่วนของประชากร โดยคาดว่าสัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร เท่ากับ 0.5 และระดับความเชื่อมั่น 95% และยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนไม่เกิน $\pm 5\%$ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 363 โรงเรียน เลือกโดยใช้เทคนิควิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน โดยแบ่งประชากรออกเป็น 6 ภูมิภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันตกและภาคใต้ จากนั้นทำการสุ่มจังหวัด และสุ่มสถานศึกษาในแต่ละกลุ่มตามสัดส่วนของประชากร ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูลของแบบสอบถาม

ภาค	โรงเรียน	ผู้ให้ข้อมูล		รวม
		ผู้บริหาร	ครู	
เหนือ	53	106	106	212
ตะวันออกเฉียงเหนือ	24	48	48	96
ตะวันออก	79	158	158	316
กลาง	104	208	208	416
ตะวันตก	20	40	40	80
ใต้	83	166	166	332
รวม	363	726	726	1452

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามแบบมาตรวัดการประเมิน (Rating Scale) โดยแบ่งเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์รูปแบบความร่วมมือในการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชน แบบคำถามที่สร้างขึ้นเรียบร้อยแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน โดยเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) กลุ่มที่ 1 ผู้ปฏิบัติงานในระดับนโยบายจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนกำกับดูแลและมีบทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาเกี่ยวกับการสร้างความร่วมมือในการจัดการศึกษา จำนวน 3 คน กลุ่มที่ 2 นักวิชาการจากอาจารย์มหาวิทยาลัยที่มีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษาและวิจัย จำนวน 3 คน กลุ่มที่ 3 ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการสร้างความร่วมมือในการจัดการศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา การสร้างความร่วมมือในการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชน จำนวน 3 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความชัดเจน ความถูกต้องเหมาะสมของภาษาที่ใช้ และความสอดคล้องด้วยดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objectives Congruence : IOC) (Pasunon , 2016 ; อ้างอิงมาจาก Bollen, 1989) พบว่า แบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.33-0.89 ผู้วิจัยได้นำข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า 0.5 มาใช้ในการเก็บข้อมูล ส่วนค่าที่มีดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า 0.5 ผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงให้รวมอยู่ในข้ออื่นตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified}) ของความร่วมมือในการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของความร่วมมือในการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามโดยส่งไปยังกลุ่มตัวอย่างจำนวน 363 โรงเรียน โรงเรียนละ 4 ชุด ทั้งนี้ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารโรงเรียนประกอบไปด้วย ผู้รับใบอนุญาต ผู้จัดการ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการ หรือผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้อำนวยการ จำนวนโรงเรียนละ 2 ฉบับ รวม 728 ฉบับ และครู จำนวน 2 ฉบับ รวม 728 ฉบับ รวมทั้งสิ้น 1452 ฉบับ ทางไปรษณีย์และส่งกลับคืนมายังผู้วิจัยทางไปรษณีย์ ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2562 ถึง 31 มกราคม 2563 ทั้งนี้ได้รับกลับคืน คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามที่จัดส่ง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปและสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตารางประกอบความเรียง

2. การวิเคราะห์สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่พึงประสงค์ (PNI_{Modified}) ของความร่วมมือในการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และจัดลำดับความสำคัญ (Priority Setting) ของความต้องการจำเป็นของความร่วมมือในการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนโดยใช้สูตร Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified}) (Wongwanich, 2007)

ผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์และ พบว่าการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนในภาพรวมสภาพปัจจุบันในการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.01 ,S.D. = 0.56) และ ($\bar{X}$ = 4.42 ,S.D. = 0.49) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการจัดการศึกษา
โรงเรียนเอกชน

ด้าน	สภาพปัจจุบัน		สภาพที่พึงประสงค์		PNI _{Modified}	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
การทำงานร่วมกันและรับผิดชอบร่วมกัน	3.99	0.58	4.42	0.49	0.11	4
การมีเป้าหมายร่วมกัน	3.98	0.62	4.43	0.52	0.12	3
การแบ่งปันทรัพยากร	3.90	0.64	4.39	0.53	0.14	1
การสร้างเครือข่าย	3.95	0.66	4.40	0.56	0.13	2
การบริหารงานร่วมกัน	4.21	0.59	4.57	0.49	0.09	5
ภาพรวม	4.01	0.56	4.44	0.47		

จากการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของความร่วมมือในการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชน พบว่า พบว่า การจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนในภาพรวม สภาพปัจจุบันในการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ดังแสดงในตารางที่ 2

เมื่อแยกพิจารณาผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของความร่วมมือในการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชน รายด้าน พบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ด้านการบริหารงานร่วมกันมีค่าเฉลี่ยสูงสุดจากภาพรวม ($\bar{X}$ =4.21, S.D.=0.59) และ ($\bar{X}$ =4.57, S.D.=0.49) และ ด้านการแบ่งปันทรัพยากรมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดจากภาพรวม ($\bar{X}$ =3.90, S.D.=0.64) และ ($\bar{X}$ =4.39, S.D.=0.53) ดังแสดงในตารางที่ 2 ดังนี้

1.1 ด้านการทำงานร่วมกันและรับผิดชอบร่วมกัน ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงในการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนด้านการทำงานร่วมกันและรับผิดชอบร่วมกันในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.99, S.D.=0.58) และ ($\bar{X}$ =4.42, S.D.=0.49) โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูได้รับการศึกษาและอบรมในด้านเนื้อหาและวิธีการสอนอย่างสม่ำเสมอภาคเท่าเทียมกัน และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ โรงเรียนในเครือข่ายมีการแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ร่วมกันในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านเทคโนโลยี

1.2 ด้านการมีเป้าหมายร่วมกัน ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงในการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนด้านการมีเป้าหมายร่วมกันในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.98, S.D.=0.62) และ ($\bar{X}$ =4.43, S.D.=0.52) โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ โรงเรียนมีการกำหนดพันธกิจในการพัฒนาครูและบุคลากรร่วมกัน เพื่อบรรลุเป้าหมายในการศึกษาและอบรมในด้านเนื้อหาพร้อมกัน และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ โรงเรียนมีการส่งเสริมให้เกิดความรู้สึกร่วมกันระหว่างโรงเรียนในเครือข่ายมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านเทคโนโลยี สื่อการเรียนการสอน สถานที่และบรรยากาศที่เอื้อการเรียนรู้และการใช้สื่อทางไกลและออนไลน์ร่วมกัน

1.3 ด้านการแบ่งปันทรัพยากร ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงในการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนด้านการแบ่งปันทรัพยากรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.90, S.D.=0.64) และ ($\bar{X}$ =4.39, S.D.=0.53) โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ โรงเรียนมีผลประโยชน์และสร้างความร่วมมือกันในการพัฒนาครูและบุคลากร และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ โรงเรียนในเครือข่ายมีความร่วมมือและผลประโยชน์ร่วมกันเพื่อส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านเทคโนโลยี สื่อการเรียนการสอน บรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการใช้สื่อทางไกลและออนไลน์

1.4 ด้านการสร้างเครือข่าย ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงในการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนด้านการสร้างเครือข่ายในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.95, S.D.=0.66) และ ($\bar{X}$ =4.40, S.D.=0.56)

1.5 ด้านการบริหารงานร่วมกัน ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงในความร่วมมือการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนด้านการบริหารงานร่วมกันในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ด้านการบริหารงานร่วมกันเป็นด้านสภาพปัจจุบันที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดจากภาพรวม ($\bar{X}$ =4.21, S.D.=0.59) และ ($\bar{X}$ =4.57, S.D.=0.49) โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ โรงเรียนมีเป้าหมายและความต้องการร่วมกันในการส่งเสริมให้ครูได้รับการศึกษาและอบรมในการพัฒนาวิชาชีพครูร่วมกัน และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ โรงเรียนมีการแสวงหาแนวทางร่วมกันในการจัดทีมเรียนรู้การจัดทำโปรแกรมการเรียน การสอน

จากผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของความร่วมมือการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การบริหารงานร่วมกัน กล่าวได้ว่าผู้บริหารโรงเรียนเอกชนมีเจตคติที่ต้องการสร้างความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกันและมีเป้าหมายในการร่วมมือจัดการศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นจุดแข็งของโรงเรียนเอกชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Goolsby et al (2019) เสนอว่าความร่วมมือระหว่างโรงเรียน คือ การปกครองแบบร่วม (Shared Governance) นอกเหนือจากแค่องค์ประกอบภาวะผู้นำแบบร่วมเพียงอย่างเดียว กล่าวคือ รูปแบบความร่วมมือในการจัดการศึกษาแบบเป็นทางควรเกิดระหว่างกลุ่มของโรงเรียน มากกว่าแค่ผู้นำโรงเรียนเพียงเท่านั้น แนวทางความร่วมมือในการจัดการศึกษาระหว่างโรงเรียนกับโรงเรียนนั้น นอกจากจะดำเนินการโดยมีผู้บริหารโรงเรียนที่มีเจตคติที่ต้องการสร้างความร่วมมือแล้ว เป้าหมายในการร่วมมือระหว่างครูผู้ปฏิบัติงานก็มีส่วนสำคัญเช่นกันและด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ การแบ่งปันทรัพยากร เนื่องจากโรงเรียนเอกชนการสร้างความร่วมมือเพื่อผลประโยชน์ด้านการแบ่งปันความรู้ ทรัพยากร และผลประโยชน์ที่เอื้อกันของแต่ละโรงเรียน เพื่อให้การใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพเกิดความก้าวหน้าทางด้านนวัตกรรมด้านการพัฒนาทักษะบุคคล การพัฒนาองค์ความรู้โดยการเชื่อมโยงทรัพยากรระหว่างองค์กรต่างๆ รวมถึงการร่วมมือทางการศึกษาโดยการแลกเปลี่ยนทางวิชาการระหว่างครูเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนยังคงมีไม่มาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ Conderman and Hedin, (2017 ; อ้างอิงมาจาก Cook and Friend, 1991) สรุปว่าเนื่องจากทรัพยากรของแต่ละสถาบันการศึกษามีจำกัด ไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง การสร้างความร่วมมือจึงมุ่งเน้นเพื่อผลประโยชน์ด้านการแบ่งปันความรู้ ทรัพยากร และผลประโยชน์ที่เอื้อกันของแต่ละโรงเรียน เพื่อควบคุมทรัพยากรการเงินซึ่งเป็นปัจจัยหลักในการอยู่รอดของสถาบันการศึกษา

จากผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของความร่วมมือการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การบริหารงานร่วมกัน ในงานวิจัยของ Armstrong and Ainscow (2018) ได้พบว่า ปัจจัยหลักในการกำหนดความสำเร็จในการส่งเสริมการศึกษาคือความสามารถของเราในการเสริมสร้างทุนทางสังคม ดังนั้นภารกิจของผู้ที่เกี่ยวข้องในบทบาทผู้นำจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะสนับสนุน เมื่อผู้นำในการบริหารมีภาวะผู้นำและมีทัศนคติในการพัฒนาการศึกษาอย่างดีย่อมสถาบันการศึกษาจะมีแนวโน้มไปในทิศทางเพื่อสร้างความร่วมมือกัน มากกว่าจะแข่งขันกัน และภาวะผู้นำนี้จะทำให้ผู้เข้าร่วมเกิดความไว้วางใจระหว่างกัน รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีเป้าหมายร่วมกัน (Shared Goal) Cook and Friend (1991) อ้างถึงใน Conderman and Hedin, (2017) กล่าวว่าการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน (Common Goal) จะนำมาซึ่งการวางแผนเพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกันที่ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน (interdependence) มากไปกว่านั้นแล้ว เป้าหมายมักเกิดจากการตกลงระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องในการสร้างความร่วมมือ มีใช้บุคคลภายนอก ดังนั้น การยอมรับเป้าหมายที่กำหนดขึ้นมาร่วมกันแล้วจะส่งเสริมให้เกิดความรู้สึกมีส่วนร่วมระหว่างบุคคล ต่อเนื่องไปถึงขั้นตอนการดำเนินการด้วยพันธกิจเดียวกัน เพื่อบรรลุเป้าหมายต่างๆ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ การแบ่งปันทรัพยากร ในงานวิจัยของ Liu (2018) ได้อธิบายถึงประโยชน์ของการแบ่งปันทรัพยากรด้านการศึกษาและทรัพยากรมนุษย์ระหว่างโรงเรียนที่ร่วมมือกันช่วยให้นักเรียนมีสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีขึ้นช่วยให้ครูและผู้บริหารโรงเรียนสามารถแบ่งปันทรัพยากรและประสบการณ์และช่วยเสริมสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกันเกี่ยวกับการสอนและการจัดการโรงเรียน การทำงานร่วมกันในโรงเรียนระหว่างโรงเรียนที่มีผลการเรียนสูงและต่ำมีผลกระทบเชิงบวกต่อผลลัพธ์ของนักเรียนแรงจูงใจของครูความเป็นผู้นำของโรงเรียนการจัดการโรงเรียนและการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง นอกจากนี้ยังส่งเสริมการปรับปรุงโรงเรียนและเพิ่มการแบ่งปันทรัพยากร นอกจากนี้การใช้ทรัพยากรของโรงเรียนที่มีคุณภาพอย่างเต็มที่เพื่อสร้างกลไกการแบ่งปันแหล่งการศึกษาระหว่างโรงเรียนและสร้างคุณภาพโรงเรียนได้ในคราวเดียวกัน

2. จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของความร่วมมือในการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชน พบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงที่สุดได้แก่ การแบ่งปันทรัพยากร การสร้างเครือข่าย การมีเป้าหมายร่วมกัน การทำงานร่วมกันและรับผิดชอบร่วมกัน และการบริหารงานร่วมกัน ดังแสดงในตารางที่ 2 ตามลำดับ เมื่อแยกพิจารณาผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของความร่วมมือในการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนรายด้าน พบว่า ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงที่สุดในแต่ละด้าน ดังนี้

2.1 ความร่วมมือการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนด้านการทำงานร่วมกันและรับผิดชอบร่วมกัน ($PNI_{Modified} = 0.11$) เมื่อพิจารณาค่าลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความร่วมมือการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชน ด้านการทำงานร่วมกันและรับผิดชอบร่วมกัน พบว่า อยู่ในลำดับที่ 4 โดยประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงที่สุด ได้แก่ โรงเรียนในเครือข่ายมีการแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ร่วมกันในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านเทคโนโลยี สื่อการเรียนการสอน สถานที่และบรรยากาศที่เอื้อการเรียนรู้ และการใช้สื่อทางไกลและออนไลน์ร่วมกัน

2.2 ความร่วมมือการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนด้านการมีเป้าหมายร่วมกัน ($PNI_{Modified} = 0.12$) เมื่อพิจารณาค่าลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความร่วมมือการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชน ด้านการมีเป้าหมาย พบว่า ค่าความ

ต้องการจำเป็น อยู่ในลำดับที่ 3 โดยประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงที่สุด ได้แก่ โรงเรียนมีการส่งเสริมให้เกิดความรู้สึกมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนในเครือข่ายมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านเทคโนโลยี สื่อการเรียนการสอน สถานที่และบรรยากาศที่เอื้อการเรียนรู้ และการใช้สื่อทางไกลและออนไลน์ร่วมกัน

2.3 ความร่วมมือการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนด้านการแบ่งปันทรัพยากร ($PNI_{Modified} = 0.14$) เมื่อพิจารณาคำลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความร่วมมือการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชน ด้านการแบ่งปันทรัพยากร พบว่ามีค่าความต้องการจำเป็นสูงที่สุด โดยประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงที่สุด ได้แก่ โรงเรียนในเครือข่ายมีความร่วมมือและผลประโยชน์ร่วมกันเพื่อส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านเทคโนโลยี สื่อการเรียนการสอน บรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และการใช้สื่อทางไกลและออนไลน์

2.4 ความร่วมมือการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนด้านการสร้างเครือข่าย ($PNI_{Modified} = 0.13$) เมื่อพิจารณาคำลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความร่วมมือการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชน ด้านการสร้างเครือข่าย พบว่าค่าความต้องการจำเป็น อยู่ในลำดับที่ 2 โดยประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงที่สุด ได้แก่ โรงเรียนมีการแสวงหาแนวทางร่วมกันในการจัดทีมเรียนรู้การจัดทำโปรแกรมการเรียนการสอน

2.5 ความร่วมมือการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนด้านการบริหารงานร่วมกัน ($PNI_{Modified} = 0.09$) เมื่อพิจารณาคำลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความร่วมมือการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชน ด้านการบริหารงานร่วมกัน พบว่ามีค่าความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด โดยประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงที่สุด ได้แก่ โรงเรียนมีการกำหนดขอบข่ายในการทำงานร่วมกันเรื่องการจัดทำหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลการเรียนรู้

จากผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของความร่วมมือการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชน ด้านที่มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงที่สุดได้แก่ การแบ่งปันทรัพยากร เนื่องจากการพิจารณาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของความร่วมมือในการจัดการศึกษาระหว่างโรงเรียน โดยเน้นการนำองค์กรเข้าสู่สังคมการเรียนรู้ แบ่งปันทรัพยากรกับโรงเรียนอื่นๆ เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการพัฒนาบุคลากรและองค์กรอย่างยั่งยืน (Newell and Bain, 2018) และเพื่อให้ได้รับการมีส่วนร่วมจากบุคลากรในองค์กรตนเองอย่างสูงสุด ผู้นำโรงเรียนควรทำให้บุคลากรตระหนักถึงประโยชน์ที่จะได้รับในการพัฒนาวิชาชีพ อันจะทำให้ได้ประโยชน์จากการร่วมมือกับโรงเรียนต่างๆอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ Armstrong and Ainscow (2018) ยังได้กล่าวถึงข้อดีของการสร้างความร่วมมือด้านการจัดการศึกษา ได้แก่ การใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพเกิดความก้าวหน้าทางด้านนวัตกรรมด้านการพัฒนาทักษะบุคคล การพัฒนาองค์ความรู้โดยการเชื่อมโยงทรัพยากรระหว่างองค์กรต่างๆ ทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนั้นยังทำให้เกิดความตื่นตัวและผลักดันให้เกิดการปรับปรุงวิธีการทำงานให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น การปรับปรุงคุณภาพการสื่อสารกันระหว่างองค์กรจะช่วยให้หุ้นส่วนขององค์กรสามารถแบ่งปันข้อมูลระหว่างกันได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นและก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างองค์กร ดังนั้นการแบ่งปันทรัพยากร คือ การสร้างความร่วมมือเพื่อผลประโยชน์ด้านการแบ่งปันความรู้ ทรัพยากร และผลประโยชน์ที่เอื้อกันของแต่ละโรงเรียนเพื่อให้การใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพเกิดความก้าวหน้าทางด้านนวัตกรรมด้านการพัฒนาทักษะบุคคล การพัฒนาองค์ความรู้โดยการเชื่อมโยงทรัพยากรระหว่างองค์กรต่างๆ รวมถึงการร่วมมือทางการศึกษาโดยการแลกเปลี่ยนทางวิชาการระหว่างครูเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนที่มีความหลากหลายและซับซ้อนมากขึ้นในปัจจุบัน และนี่เอง จึงถือว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้นของนักเรียนคือผลลัพธ์ทางอ้อมจากการร่วมมือในการจัดการศึกษาระหว่างโรงเรียน และยังทำให้เกิดการปรับปรุงหลักสูตรและทักษะในการแก้ปัญหาของโรงเรียนอีกด้วย แต่ทั้งนี้ ผลลัพธ์ของความร่วมมือในการจัดการศึกษาระหว่างโรงเรียนในแง่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนนั้นอาจจะไม่สามารถเกิดขึ้นได้ในระยะสั้น

เนื่องจากทรัพยากรของแต่ละสถาบันการศึกษามีจำกัด ไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง การสร้างความร่วมมือจึงมุ่งเน้นเพื่อผลประโยชน์ด้านการแบ่งปันความรู้ ทรัพยากร และผลประโยชน์ที่เอื้อกันของแต่ละองค์กร เพื่อควบคุมทรัพยากรการเงินซึ่งเป็นปัจจัยหลักในการอยู่รอดของสถาบันการศึกษา ดังนั้นเมื่อมีการใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพจะเกิดความก้าวหน้าทางด้านนวัตกรรม ด้านการพัฒนาทักษะบุคคล การพัฒนาองค์ความรู้โดยการเชื่อมโยงทรัพยากรระหว่างองค์กรต่างๆ ทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนั้นยังทำให้เกิดความตื่นตัวและผลักดันให้เกิดการปรับปรุงวิธีการทำงานให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น การปฏิบัติงานร่วมกันของโรงเรียนเพื่อส่งเสริมการพัฒนาการศึกษาร่วมกัน อีกทั้งความร่วมมือทางการศึกษาโดยการแลกเปลี่ยนทางวิชาการระหว่างครู สามารถทำให้เกิดการพัฒนาทีมครูเพื่อจัดการการความร่วมมือ ทั้งยังจะทำให้ครูดำรงอยู่ในวิชาชีพนานและมั่นคงขึ้นอีกด้วย โดยในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ตัวชี้วัดความสำเร็จของความร่วมมือในการจัดการศึกษาระหว่างโรงเรียนจึงเป็นความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระยะยาว (Armstrong and Ainscow, 2018) อย่างไรก็ตามการสร้างความร่วมมือของโรงเรียนนั้นมีทั้งข้อดีและข้อเสีย การรับผลประโยชน์จากการเข้าไปสร้างความร่วมมือ

กันนั้นอาจได้รับผลในระยะสั้นหรือระยะยาวก็ได้ อาจจะเป็นผลประโยชน์ทั้งในทางตรงและทางอ้อม โดยอาจจะได้รับผลประโยชน์ที่ไม่เท่ากัน ดังนั้นการสร้างความร่วมมือนั้น จึงต้องตระหนักในผลประโยชน์ที่จะได้รับและน้ำหนักของการมีส่วนร่วมในความร่วมมือนั้นๆ ด้วย นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยจำนวนมากที่พบหลักฐาน ผลลัพธ์ทางอ้อมต่อการพัฒนาโรงเรียนที่เกิดจากความร่วมมือในการจัดการศึกษาระหว่างโรงเรียน เช่น การพัฒนาความเป็นมืออาชีพ และโอกาสทางอาชีพของครู การแบ่งปันทางนวัตกรรมและการร่วมมือปฏิบัติการ และการลดและการจัดเรียงภาระความรับผิดชอบที่มากเกินไปของหัวหน้าครู เป็นต้น ซึ่งผลลัพธ์ทางอ้อมดังกล่าว ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารด้านการเงินของโรงเรียนที่เข้าร่วมการร่วมมือ (Gu et al., 2016) นอกจากนี้งานวิจัยของ Ainscow and Hargreaves (2016) พบว่า ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนในการจัดการศึกษาเป็นวิธีการที่ทรงพลังที่สุด ที่เรียกว่า Keys to Success นำไปสู่การปรับปรุงประสิทธิภาพของโรงเรียน ในการที่โรงเรียนแบ่งปันทรัพยากรหรือข้อมูลต่างๆ ร่วมกันจะทำให้การทำงานของครูมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษา สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของความร่วมมือการจัดการศึกษา โรงเรียนเอกชน พบว่าการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนในภาพรวม สภาพปัจจุบันในการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนในภาพรวม อยู่ในระดับมาก สภาพปัจจุบันในการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนในภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การบริหารงานร่วมกันและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการแบ่งปันทรัพยากร สภาพที่พึงประสงค์พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การบริหารงานร่วมกันและด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การแบ่งปันทรัพยากร สะท้อนให้เห็นว่าความร่วมมือการบริหารงานของโรงเรียนเอกชนที่เป็นจุดแข็งของความร่วมมือ ส่วนในด้านการแบ่งปันทรัพยากรระหว่างโรงเรียนเป็นด้านที่น้อยที่สุด แสดงให้เห็นว่าเนื่องจากทรัพยากรของแต่ละสถาบันการศึกษามีจำกัด และความเป็นเอกชนการสร้างความร่วมมือเพื่อผลประโยชน์ด้านการแบ่งปันความรู้ ทรัพยากร และผลประโยชน์ที่เอื้อกันของแต่ละองค์กรจึงเป็นด้านที่น้อยที่สุด

2. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความร่วมมือการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชน พบว่าค่าความต้องการจำเป็น โดยด้านที่มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงที่สุดได้แก่ การแบ่งปันทรัพยากร รองลงมา คือ การสร้างเครือข่าย และการมีเป้าหมายร่วมกัน

ประโยชน์ที่ได้รับการวิจัย

จากผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของความร่วมมือในการจัดการศึกษา โรงเรียนเอกชน พบว่าด้านการบริหารงานร่วมกันเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านการแบ่งปันทรัพยากรเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้นในการดำเนินงาน ดังนั้น การดำเนินงานของโรงเรียนเอกชนในด้านการแบ่งปันทรัพยากรมีความต้องการจำเป็นเป็นอันดับแรก โรงเรียนเอกชนควรกำหนดเป้าหมายเพื่อการแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ร่วมกันในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านเทคโนโลยี สื่อการเรียนการสอน สถานที่และบรรยากาศที่เอื้อการเรียนรู้ และการใช้สื่อทางไกลและออนไลน์ร่วมกันที่จะก่อให้เกิดความร่วมมือในการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนซึ่งจะเป็นการร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยพบว่าความร่วมมือในการจัดการศึกษาระหว่างโรงเรียนกับโรงเรียนในด้านการแบ่งปันทรัพยากร มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้นการสร้างความร่วมมือในการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนจึงควรมุ่งเน้นในด้านการแบ่งปันทรัพยากรเพื่อการแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ร่วมกันในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านเทคโนโลยี สื่อการเรียนการสอน สถานที่และบรรยากาศที่เอื้อการเรียนรู้ และการใช้สื่อทางไกลและออนไลน์ร่วมกันที่จะก่อให้เกิดความร่วมมือในการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนซึ่งจะเป็นการร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2. จากผลการวิจัยพบว่าด้านการบริหารงานร่วมกันมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนั้นโรงเรียนในเครือข่ายสามารถกำหนดเป้าหมายเพื่อนำมาสร้างข้อตกลงสนับสนุนความร่วมมือในการจัดการศึกษาระหว่างโรงเรียนกับโรงเรียน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับกรณีศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการจัดการศึกษารูปแบบอื่นๆ เช่น ด้านการแบ่งปันทรัพยากรเพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษาสูงสุด
2. ควรพัฒนารูปแบบความร่วมมือในการจัดการศึกษาระหว่างโรงเรียนกับโรงเรียนเพื่อพัฒนาความเชี่ยวชาญ ทักษะ และประสบการณ์ของบุคลากรในเครือข่าย

References

- Ainscow, M., and Hargreaves, A. (2016). Collaboration as a strategy for promoting equity in education: possibilities and barriers. *Journal of Professional capital and community*. 1(2),159-172. doi:10.1108 /JPCC-12-2015-0013
- Armstrong, P. W., and Ainscow, M. (2018). School-to-school support within a competitive education system: views from the inside. *School Effectiveness and School Improvement*. 29(4),614-633. doi:10.1080/09243453.2018.1499534
- Azorin, C. M., and Muijs, D. (2017). Networks and collaboration in Spanish education policy. Accessed March 12, 2018. *Educational Research*. 59(3),273-296. doi.org/10.1080/00131881.2017.1341817
- Conderman, G., and Hedin, L. (2017). Two co-teaching applications: Suggestions for school administrators. *Kappa Delta Pi Record*. 53(1),18-23. doi.org/10.1080/00228958.2017.1264815
- Goolsby, D. M., Bohannon, M., and McDavid, K. (2019). *Shared Governance and Activism: The Importance of Campus Collaboration for Marginalized Students*. Retrieved February 2018, from <https://scholarworks.bgsu.edu/bic/2019/005/4/>.
- Gu, Q., Rea, S., Smethem, L., Dunford, J., Varley, M., Sammons, P., P., Parish, N., Armstrong, P. and Powell, L. (2016). *Teaching schools evaluation: Final report*. London : Department for Education. doi.org/10.1002/rev3.3248
- Helgetun, J. B., and Menter, I. (2020). From an age of measurement to an evidence era? Policy-making in teacher education in England. *Journal of Education Policy*. 37(1),1-18. doi:10.1080/02680939.2020.1748722
- Johnson, C. C., Mohr-Schroeder, M. J., Moore, T. J., and English, L. D. (Eds.). (2020). *Handbook of Research on STEM Education*. New York : Routledge. doi.org/10.4324/9780429021381
- Liu, J. (2018). Constructing resource sharing collaboration for quality public education in urban China: Case study of school alliance in Beijing. *International Journal of Educational Development*. 59,9-19. doi:10.1016/j.ijedudev.2017.09.004
- Newell, C., and Bain, A. (2018). Defining Collaboration and Previewing Success Factors for Effective Collaboration. In *Team-Based Collaboration in Higher Education Learning and Teaching*. Springer : Singapore. doi:10.1007/978-981-13-1855-9_2
- Ngampakon, S., Chaisuk, P., Phrakhruphattharadhammakun, Phramaha Sombat Dhanapañño Sangnont, K. (2019). Kānbōrīhān kānsuksā : nēōkhīt thrītsadī lāe rūpbāep kānbōrīhān chatkān [Educational Administration : Concept Theory and Management]. *Journal of Educational Review Faculty of Education in MCU*. 6(3),134-146.
- Pasunon P. (2016). Khwām thīāngtrong khōng bāepsōpthām samrap ngānwīchai thāng sangkhommasāt [Validity of questionnaire for social science research]. *Journal of Social Sciences Srinakharinwirot University*. 18(1),375-396. doi.org/10.14221/ajte.2021v46n5.3

- Ricci, L. A., Zetlin, A., and Osipova, A. V. (2017). Preservice special educators' perceptions of collaboration and co-teaching during university fieldwork : Implications for personnel preparation. *Teacher Development*. 21(5),687-703. doi.org/10.1080/13664530.2017.1293561
- Wongwanich, S. (2007). *Kānwichai pramoēn khwāmtoṅkān champen [Needs assessment research]*. Bangkok: Chulalongkorn University. Retrieved February 2018, from <http://ejournals.swu.ac.th/index.php/swurd/article/view/10853/9238>.
- Zaslow, M., Tout, K., and Halle, T. (2018). Toward the Identification of Features of Effective Professional Development for Early Childhood Educators. Office of Planning, Evaluation and Policy Development, US Department of Education, 2010. Retrieved March 2018, from <https://eric.ed.gov/?id=ED527140>.